

Tematika a záróvizsgálathoz nyelvészetből

I. Fonetika

1. A magyar mássalhangzók képzése és megkülönböztető jegyei
2. A magyar magánhangzók képzése és megkülönböztető jegyei
3. A szó fonológiai szerkezete, a beszédhangok viselkedése a hangsorban
4. A hangváltakozások. A hasonulások fajtái

Szakirodalom:

Kassai Ilona: *Fonetika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005.

II. Szemantika

1. Ellentmondás és antonímia Kiefer Ferenc felfogásában
2. A homonímia és a poliszémia viszonyáról
3. Homofónia és homográfia
4. Szavak, szókapcsolatok alaki hasonlóságának típusai

Szakirodalom:

Kiefer Ferenc: Ellentmondás. Antonímia. In uő: *Jelentélmélet*. Corvina, Budapest, 2007, 28–30.

Máthé Dénes: Az antonímia. Kiefer Ferenc felfogása az antonímiáról. In uő: *Szemantikai alapviszonyok*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2016, 66–74.

Kiefer Ferenc: Poliszémia, homonímia és szemantikai határozatlanság. In uő: *Jelentélmélet*. Corvina, Budapest, 2007, 121–123, 127–129.

Máthé Dénes: A homonímia és a poliszémia elhatárolása. In uő: *Szemantikai alapviszonyok*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2016, 90–93.

Máthé Dénes: Homonímia a beszédben és az írásban. In uő: *Szemantikai alapviszonyok*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2016, 95–98.

Máthé Dénes: A paronímia. In uő: *Szemantikai alapviszonyok*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2016, 99–107.

III. Lexikológia

1. Lexikológia és lexikográfia
2. A szó- és kifejezőkészlet egységei
3. A szókészlet és az egyéni szókincs
4. A szókészlet eredet szerinti tagolódása
5. A szókészlet mai rétegződése
6. A szókészlet változása

Szakirodalom:

- A. Jászó Anna (szerk.): *A magyar nyelv könyve*. Trezor Kiadó, Budapest, 1991, 160–186.
Fóris Ágota: *Szótár és oktatás*. Iskolakultúra, Pécs, 2002, 12–36.
Zsemlyei János: *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai*. Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár, 1996.

IV. Alaktan és mondattan (I–II.)

1. Gyakorlatok a mai magyar nyelv alaktana és szófajtana köréből
2. Az egyszerű mondat
3. Az összetett mondat
4. Előfeltevések, preszuppozíciós szerkezetek
5. A mondatfajták
6. A magyar mondat topik-predikátum tagolódása
7. Semleges és nemsemleges mondatok
8. Vonatkozó névmási és *hogy* kötőszós alárendelés
9. Mellérendelés: az ellipszis lehetőségei az összetett mondatban
10. A szituációs és nézőponti aspektus kategóriái

Szakirodalom:

- Kálmán László (szerk.): *Magyar leíró nyelvtan. Mondattan I*. Tinta Kiadó, Budapest, 2001, 143–189.
<http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf>
Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000, 347–555.
É. Kiss Katalin, Siptár Péter, Kiefer Ferenc: *Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan*. Budapest, Osiris, 2003, 17–71. [Elérhető itt is:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_uj_magyar_nyelvtan/ch01.html: 1. (A mondattan tárgya és alapfogalmai), 2. (A mondat topik-predikátum tagolódása) és 3. (A predikátum belső szerkezete) rész].
Kádár Edit: *Alaktan és szófajtan*. Egyetemi Műhely Kiadó / Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007, 22–30, 34–42, 43–66, 68–70, 78–110, 132–162, 170–195, 204–213, 222–247, 252–274, 284–307.
Németh Boglárka: *Az aspektus a magyar nyelvben*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012, 78–110.

V. Szövegtan

1. A szöveg mikroszintje: deixis, koreferencia
2. A szöveg mezoszintje: tematikus progresszió, fogalmi séma, mellérendelés, bekezdés
3. A szöveg makroszintje
4. Szövegtípusok

Szakirodalom:

Tolcsvai Nagy Gábor: Szövegtan. In Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 149–174.

[Elérhető [itt](http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch06.html) is:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch06.html]

Tolcsvai Nagy Gábor: *A magyar nyelv szövegtana*. Tankönyvkiadó, Budapest, 2001, 331–338.

Tematika a záróvizsgálóhoz irodalomból

Primér irodalom:

- A dinasztikus szentség legendairodalma Magyarországon: az Árpád-házi szentek legendái (Szent István és Szent Margit)

- Balassi Bálint költészete

- Kazinczy Ferenc, *Fogságom naplója* S.a.r. Szilágyi Márton, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen University Press, 2011 Kazinczy Ferenc művei, Első osztály, Eredeti művek, Kritikai kiadás. 63-138.

<http://irodalom.arts.unideb.hu/kutatas/kazinczy/docs/Fogsagom.pdf>

- Mikszáth Kálmán: Jó palócok

- Arany János: Vojtina-levelek, Hídavatás, Mint egy alélt vándor..., Sejtelem, Fiamnak

- Kosztolányi Dezső: Édes Anna - Babits Mihály: A gólyakalifa

- Weöres Sándor: Psyché

- Mészöly Miklós: Film

Szakirodalom:

- A magyar költészet műfajai és formatípusai a 17. században, szerk. Ötvös Péter, Pap Balázs, Szilasi László, Vadai István, Szeged, 2001.

- Bevezetés, Jegyzetek a *Fogságom naplója* másolatgyűjtéshez (Kazinczy Ferenc, *Fogságom naplója* S.a.r. Szilágyi Márton, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen University Press, 2011 Kazinczy Ferenc művei, Első osztály, Eredeti művek, Kritikai kiadás. 209-219, 282-347)

<http://irodalom.arts.unideb.hu/kutatas/kazinczy/docs/Fogsagom.pdf>

- T. Szabó Levente, Mikszáth, a kételkedő modern. Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózapoétikájában, L'Harmattan, Budapest, 2007. (Ligatura Könyvek 3.)

- Rába György: Babits Mihály. Bp., Gondolat, 1979. p. 86-107.
(digitalizálva: www.irodalmiakademia.hu)

- Szolláth Dávid: A történet visszatérése és a "latin-amerikai szál" a kései Mészöly prózában. *Literatúra* 2016/4, http://real.mtak.hu/45625/1/Szoll%C3%A1th_A%20t%C3%B6rt%C3%A9net%20visszt%C3%A9r%C3%A9se_.pdf

- István Berszán: *Border, Environment, Neighbourhood*. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica* vol. 10, no. 1 (2018): 35-52. ISSN: 2067-5151. (A magyar változat elérhető [itt.](#))